

ТУРЦИЯ

ВЪСТНИКЪ ЗА ИНТЕРЕСИ НА БЪЛГАРСКИЯТЪ НАРОДЪ.

ТУРЦИЯ изльзува ська сьбота на голѣмъ листъ, и ськи вторникъ на малѣкъ. Годишната цѣна за въ имперіята, по царската поща, е 4 бѣли меджидіета; нѣтъ отъ имперіята, 5. Спомоществованіята трѣбува да сь години и прѣдплатени. Писмата за редакціята са надписувать до Г. Н. Генювича, редактора и издателя на вѣстника. Външннн пастоятели отговарять за вѣстника. Подписката за спомоществованіята става въ Циградъ-Бейоглу, Асмаж-Меджидъ № 23.

СКРАТЕНІЕ ОТЪ УСТАВА ЗА УПРАВЛЕНІЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ЕКСАРХІЯ.

Този уставъ или по-добрѣ този проектъ за уставъ е раздѣленъ на три части и сьстой нѣ по малко отъ 134 члена. Ній ще дадемъ отъ него едно сьществено и вразумително скратеніе.

Първата часть опрѣдѣля устроеніето за управление на Ексархіята; избираніето на Ексарха; на членовити за Святіятъ Синодъ; на тѣзи за ексархійскіятъ сьвѣтъ; на митрополитити и епископити; на членовити за священнити сьвѣти; на тѣзи за епархійскити мѣрски сьвѣти; сетнѣ тя отрѣжда черковнити настоятелства, епархійскити избиратели и енорійскити священници.

Втората часть отрѣжда правата и длъжностити, правосъдіето и вѣдомството на Святіятъ Синодъ и на ексархійскіятъ сьвѣтъ; правосъдіето и вѣдомството на епархійскити священни и мѣрски сьвѣти; правосъдіето противъ митрополити и епископи.

Колкото за третата часть тя са мѣчи да опрѣдѣли приходи и разносцити на епархійскити митрополити и епископи.

Тѣй споредъ първата часть, която обьма 10 глави, Българската Ексархія ще сьстой отъ сичкити български епархїи опрѣдѣлени отъ царскіятъ фирманъ. Тя ще са управлява духовно отъ Святіятъ Синодъ.

Този Синодъ ще са сьставлява отъ Ексарха който ще го прѣдсѣдателствува и отъ четирима митрополити и епископи които ще са избирать.

При Ексархіята ще има единъ мѣрски сьвѣтъ за н духовнити работи, който ще са сьставлява отъ четири мѣрски лица избрани отъ прѣдставителити на сичката Ексархія и опрѣдѣлени отъ Царското Правителство. Този сьвѣтъ ще са прѣдсѣдателствува отъ Ексарха.

Митрополитити ще зависятъ на право отъ българскіятъ Синодъ който и ще ги рѣкополага, а епископити отъ митрополитити.

Синода и Сьвѣта ще си имжтъ изъ мѣренннн единъ капу-кехая който ще са избере сь тайно гласоподаваніе отъ членовити на този Синодъ и Сьвѣтъ.

Сьщо тѣй при ська митрополія или епископія ще има по два сьвѣта отъ които единътъ ще са сьставлява отъ четири мѣстни клирици и ще управлява и прѣсжда духовнити работи, а другіятъ ще са сьставлява отъ четиримпна мѣрени избрани отъ избирателити на епархіята и потвърдени отъ царското правителство и ще управлява и прѣсжда недуховнити работи. Тѣзи два сьвѣта ще са прѣдсѣдателствувать отъ митрополита или отъ епископа.

Нѣ както рѣшеніята на священніятъ сьвѣтъ тѣй и тѣзи на епархійскіятъ мѣрски сьвѣтъ ще бьдѣтъ крайни първити прѣдѣ

Святіятъ Синодъ; вторити прѣдъ ексархійскіятъ сьвѣтъ.

Колкото за смѣсеннн черковни дѣла, сирѣчь духовни сь недуховни, то тій ще са разгѣдватъ отъ священнити и мѣрски епархійскн сьвѣти и ако трѣбува отъ святіятъ синодъ и ексархійскіятъ сьвѣтъ.

Смѣсенніятъ сьвѣтъ който е изработилъ настоящіятъ уставъ ще подаде просба на правителството за избираніето на Ексарха. Като са земе потрѣбната воля, ськи членъ отъ този сьвѣтъ ще забѣлзва въ особита записка три имена отъ днѣшнити български митрополити и епископи като достойни за ексархи.

Избираеміятъ Ексархъ трѣбува да бьди отомански подданикъ; да е Българинъ; да бьде на възраст 40 годишна; да има поведеніе добродѣтелно и непорочно и да са радва сь довѣріето на народа и на правителството.

Въ иджщата недѣля, този исти сьвѣтъ ще свика писменно сичкити прѣдставителити които сѣ дошли за одобреніето на устава, и слѣдъ като одобри пълномощнити имъ писма, прѣдсѣдателятъ на рѣченніятъ сьвѣтъ ще отвори работити на Сьбора, ако трити четвъртини отъ призванити сѣ пълни; ако ли нѣ, това сьбраніе ще са отложи за единъ други день, и слѣдъ като са извѣстятъ сичкити отсѣтствующи прѣдставителити, въ този опрѣдѣленъ день засѣданіето става непременно сь колкото прѣдставителити са намѣрятъ и Ексарха са избира.

Исполсѣ когато ще трѣбува да са избира новъ Ексархъ, членовити на Святіятъ Синодъ ще пишжтъ до сичкити митрополити и епископи окржжно писмо въ което ще имъ заповѣжтъ да си даджтъ гласовети, слѣдъ 21 день отъ прѣманіето на окржжното писмо, въ особни книжки, за три архіерейски имена които би были достойни за Ексархи, както са каза по горѣ. Подобни записки ще са приготвятъ и отъ Синода. Тѣзи записки ще са даватъ запечатани на прѣдсѣдателя на Синода който ще бьде по старіятъ по рѣкоположеніе.

Едно друго окржжно писмо отъ членовити на ексархійскіятъ сьвѣтъ ще са пишн до сичкити епархїи въ което ще имъ са заповѣдва да избора сь тайно гласоподаніе измежду най почтеннити и най способнити Българи, царски подданици, по единъ прѣдставителъ отъ епархіята на ськи епископъ а по двама отъ тѣзи на ськи митрополитъ. Цареградскити Българи ще избержтъ сьщо тѣй по двама прѣдставителити. Тѣзи прѣдставителити, снабдени сь пълномощнити си писма ще доджтъ въ сѣдалището на ексархіята за въ сьборътъ който ще стане за избираніето на Ексарха слѣдъ 61 день отъ денгъ на окржжното писмо.

Сьборътъ ще са отвори въ недѣлниченъ день и, слѣдъ като са пригѣджтъ пълномощнити писма на прѣдставителити въ ексархійскіятъ домъ, сьборътъ ще са отвори ако чаканити прѣдставителити бьдѣтъ три четвъртини; ако ли нѣ, тогасъ ще са призовжтъ чрезъ телеграфъ отсѣтствующити прѣдставителити, и щомъ са минжтъ 15 дни, засѣданіето наченува сь колкото прѣдставителити сѣ дошли.

Щомъ почне засѣданіето, писарьтъ на Синода и този на ексархійскіятъ сьвѣтъ тѣй както и двама отъ сьборнити членове отварятъ, сь задѣлженіе на сьборътъ, запискити, записвжтъ особено трити имена и като прочетжтъ тѣзи имена, Святіятъ Синодъ ще избере по вишегласіе двѣ отъ тѣхъ и ще ги прѣдложи този часъ на правителството за одобреніе.

Като са прѣме отговора отъ царското правителство, прѣсѣдателя ще свика пакъ Сьбора въ присѣтствіе на Синода и на ексархійскіятъ Сьвѣтъ и ще прочете този отговоръ и Синода ще ги прогласи като равно достойни за Ексархи.

Сетнѣ Сьборътъ ще избере сь тайно гласоподаніе едно отъ тѣзи двѣ имена и което отъ тѣхъ има вишегласіето възгласява са за Ексархъ.

Туй избираніе ще са извѣсти на Високата Порта отъ Синода и ексархійскіятъ сьвѣтъ, които и ще искжтъ официалното му припознаніе и като му са даде туй припознаніе, опрѣдленіятъ Ексархъ ще са прѣдстави прѣдъ Султана и първити министри и ще са уведе сетнѣ тържественно въ ексархійскіятъ домъ.

Членовити на Святіятъ Синодъ са избиржтъ отъ сичкити епископи. Митрополитити и епископити тѣй както и членовити на Приврѣменніятъ Синодъ ще са призовжтъ сь окржжно писмо отъ този Синодъ да си даджтъ гласовети въ запечатани записки за четири имена които имъ са вижджтъ като способни да станатъ членове на Синода.

Смѣсенніятъ Сьвѣтъ ще разгѣжда рѣченнити записки и онѣзи които ще имжтъ повече гласове ще са прогласявжтъ членове на Синода.

Періода за синодна служба е отъ четири години. Прѣди два мѣсеца отъ истичаніето на този періодъ, Ексарха и Синода ще расписувать пакъ до сичкити митрополити и епископи за да си даджтъ гласовети за други архіерейски имена.

Тѣзи гласове ще са испращжтъ въ запечатани книжки до Ексарха който извършва отбора прѣдъ Синода и ексархійскіятъ сьвѣтъ, и като прогласи новити избрани членове извѣстява за това на В. Порта.

Нѣ ако нѣкои отъ избранити архіереи неможе да прѣме тѣзи служба въ Синода по причина на старость или посрѣдъ служ-

бата си умрѣ, тогасъ Ексарха и Синода ще изберѣтъ други на мѣстото му съ тайно гласоподаніе.

Колкото за членовети на ексархійскіятъ съвѣтъ, тѣ ще са изберѣтъ за сега съ тайно гласоподаніе отъ Събора. Тѣ ще служатъ въ него първити двама по една година, а другити двама по двѣ. И когато урѣченото врѣме излѣзе, Ексарха ще пише до сичкити митрополити и епископи които ще свикуватъ въ 15 дни съборъ отъ избирателити на епархіята и ще избирѣтъ по двѣ мѣрски лица за кандидати на ексархійскіятъ съвѣтъ и ще извѣстятъ имената на тѣзи мѣрски лица на Ексарха въ запечатани писма, подписани отъ сичкити избиратели и потвърдени отъ прѣдсѣдателя.

Слѣдъ една недѣля, Ексарха ще свиква Синода и ексархійскіятъ съвѣтъ които както пригледѣтъ редовността на тѣзи писма ще земѣтъ за членове на ексархійскіятъ съвѣтъ онѣзи отъ кандидатити които сѣ добили гласове отъ повече епархій. Нѣ ако отъ заблѣзанити имена никое нѣма едно таквось вишегласіе, тогасъ Святіятъ Синодъ и ексархійскіятъ съвѣтъ ще изберѣтъ съ тайно гласоподаніе едно или двѣ имена отъ тѣзи които имѣтъ по много гласове и ще ги прогласятъ за членове на ексархійскіятъ съвѣтъ вато избрани отъ сичкити епархій.

Сетнѣ Ексарха ще иска опрѣдѣленіето на тѣзи избрани лица отъ В. Порта и като излѣзе туй опрѣдѣленіе рѣченити лица ще са призовѣтъ да додѣтъ по скоро да въпрѣвнѣтъ длѣжностити си.

Никой отъ избрани членове на ексархійскіятъ съвѣтъ не ще може да откаже тѣзи служба; нѣ ако по нѣкоя благословна причина откаже, то Святіятъ Синодъ и ексархійскіятъ съвѣтъ ще просятъ отъ правителството да опрѣдѣли други на мѣстото му.

Избираніето на митрополити и епископи ще става изъ между тѣзи които сѣ безъ епархія тѣй както и измежду духовнити лица (отъ 30 години на горѣ) които бы имали потрѣбнити качества.

Тѣзи послѣднити лица ще са избирѣтъ отъ епархїити споредъ едно окрѣжно писмо отъ Синода и ще са припорѣчатъ на този Синодъ отъ епископити или митрополитити или отъ игуменити на мѣнастырѣта ако тѣзи лица сѣ калугери, и Синода слѣдъ като са увѣри въ точността на тѣзи припорѣчки ще записва имевата имъ въ единъ каталогъ, който ще пази.

Тѣзи лица, Святіятъ Синодъ ще ги зема подъ надзирателството си и ще ги поставя на разни черковни служби за развитіе на черковнити имъ познанія.

И като туку остане празенъ нѣкой владышки прѣстолъ священніятъ съвѣтъ и мѣрскіятъ на епархіята ще извѣстятъ за това Синода ако прѣстолѣтъ е митрополитски, ако ли е епископски, прѣдстоящиятъ митрополитинъ.

Като прѣвме туй извѣстіе, Синода ще опрѣдѣли едно лице отъ рѣченіятъ каталогъ за намѣстникъ на прѣстола на епархіята съ заповѣдъ на В. Порта.

Щомъ стигне въ епархіята, намѣстникѣтъ наедно съ священніятъ съвѣтъ ще пише едно окрѣжно писмо до енархійското духовенство за да са даде гласѣтъ въ запечатани книжки за четири лица отъ каталогѣтъ на който прѣписъ ще му са проводи; намѣстникѣтъ ще пише също тѣй и

едно друго окрѣжно писмо наедно съ епархійскіятъ съвѣтъ до избирателити на епархіята които ще са съберѣтъ въ главното мѣсто слѣдъ осемъ дни.

Въ урѣчената недѣля, сичкити избиратели ще са съберѣтъ въ епископїята или митрополїята, и, споредъ реда за избиранието на Ексарха съборѣтъ ще са отвори и съ съдѣйстіето на священніятъ съвѣтъ и на мѣрскіятъ распечатватъ са пратенити записки, и отъ кандидатити които сѣ придобили повече гласове избиратъ са само чотырма по вишегласіе и прогласяватъ са като избрани за прѣвници на овдовѣлятъ прѣстолъ. Сетнѣ намѣстника ще призове избирателити да изберѣтъ съ тайно гласоподаніе двама отъ тѣзи четири мѣжѣ, и тѣзи които имѣтъ вишегласіето ще са прогласятъ за наслѣдници на рѣченіятъ прѣстолъ.

Като са извѣрши това тѣй, едно изложеніе и едно прошеніе са испрачатъ отъ съборѣтъ на епархіята до прѣдстоящиятъ митрополитъ ако овдовѣлятъ прѣстолъ е епископски, или до Ексарха ако е митрополитски.

Ако избиранието на тѣзи двѣ лица е станало рѣдно, митрополита или Ексарха, първиятъ съ священніятъ съвѣтъ и мѣрскіятъ, вториятъ съ ексархійскіятъ съвѣтъ, ще записѣтъ имената на двѣти избрани лица, ще ги турятъ прѣдъ очити на сичкити въ съсѣдъ и ще слѣзѣтъ въ черковата, и, слѣдъ една молба, ще отворятъ съсѣда и по старіятъ отъ членовети на мѣрскіятъ съвѣтъ ще изваде отъ него едната отъ книжцити и което име отъ двѣти лица излѣзе ще са прочита високо и туй лице ще са опрѣдѣли епископъ на овдовѣлата епархія съ царски бератъ.

Примѣстеніето на епископи или митрополити е съвршенно запрѣтено отъ настоящиятъ уставъ. (Слѣдува).

ЗА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪСПИТАНІЕ.

Прѣзъ първиятъ периодъ на животѣтъ, неможе да са дѣйствува много върху душята, тѣзи най благородна часть отъ нашего сѣщество; нѣ въ него врѣме тѣлото изисква толкъсь повече сичкото наше внимание. Дѣйствително, тѣ сѣ орѣдіята на чувствата които прѣиматъ впечатленїята на външній свѣтъ; чрезъ тѣхъ са съставлява тѣй, въ човѣкѣтъ единъ вътрѣшенъ свѣтъ отъ познанїа и идеи; още чрезъ тѣзи орѣдіа духѣтъ можи само да заяви на вънъ дѣятелносѣтта си. При сичко туй въспитаніето не глѣда развиваніето на тѣлото, освѣнъ като едно срѣдство за развиваніето на духѣтъ. Прочее има една вещественна разлика между учителѣтъ и лѣкарѣтъ. Този послѣдниятъ наблюдава и глѣда тѣлото като едно орѣдно сѣщество, подчинено на законити на природата, като едно явление въ свѣтътъ на чувствата. Въ случаяти даже въ които той употрѣблява методи за лѣкуваніе способни да дѣйствуватъ, чрезъ моральтъ на тѣлосложеніето, нѣговата първа цѣль е да възстанови организмѣтъ на разваленото тѣло. Другояче е въ въспитаніето. Тука, сичкити физически расположенїа, не сѣ освѣнъ срѣдства да развиватъ и да правятъ дѣятелни най благороднити сили на душята. Туй което са търси то е щото духѣтъ да намѣри колкото е възможно по-скоро въ тѣлото едно полезно орѣдіе, и да

са научи да са ползува отъ него. Въ сичко онуй което са отнася до діетическото управленіе на дѣцата, прѣзъ първити и послѣдственити години, въспитаніето трѣбна отъ началото, че една здрава душа може бескрайно по добрѣ да развива своята дѣятелность въ едно здраво тѣло, отъ колкото въ едно болно тѣло. Впрочемъ, вато точно тѣлото съставлява особніятъ прѣметъ на науката на лѣкаря, свѣтлити тѣти послѣдніятъ са неизбѣжни за родителити и за сички онѣзи, които въспитаватъ дѣца. Освѣнъ това нѣй ще заблѣжимъ че, обикновенно, дѣцата прѣвинуватъ първити си години подъ очити на родителити си, и по чястно полъ тѣзи на майкити си, прѣвда да са повѣрятъ на учители. Отъ тамъ произлиза че родителити иматъ нужда да познаватъ сичката теорїа на физическото въспитаніе, додѣто онѣзи чясть отъ тѣзи теорїа, която са отнася до младити, които сѣ излѣзли отъ дѣтннството, интересуватъ вещественно лицата, които, по знаніе, са са посвятили на въспитаніето и на изученіето на младити.

Още отъ най отдалеченити врѣмена народити са припознали сичката важность на физическото въспитаніе. Между дрѣвнити народи, гимнастическити упражненїа сѣ съставлявали даже вещественно първото въспитаніе. Между новѣйшити и чястно между класовети въ които са полагаатъ най много грижи за въспитаніето, хората въобще сѣ останали назадъ върху тѣзи точка, сравнително съ старити. При сичко туй, прѣсвѣтенити хора, въ сѣко врѣме сѣ призовавали върху това отгорѣ вниманіето. Най паче отъ когато общата педагогїа е направила чувствителни напрѣдѣця, намѣрили сѣ са писатели, лѣкари и други, които сѣ са занимавали съ тѣзи чясть отъ въспитаніето; защото каквато разлика и да е имало между системити върху духовната природа на човѣкѣтъ, тѣсната връзка която сѣществуватъ между тѣлослуженїето и моральтъ, и тѣхното взаимно влияніе, неможахъ никакъ да избѣгнатъ отъ внимителнїятъ наблюдател. Сичкити учители, които иматъ нѣкаква опитность, сѣ припознали колко здравіето на тѣлото е важно за сполуката на умственното и нравственое въспитаніе; и тѣ сѣ отворили че много недостатѣци на духѣтъ иматъ чясто изворѣтъ си въ физическити недостатѣци. Самиятъ мораль прѣдписва на човѣцити да полагаатъ грижи за здравіето си, въ интересѣтъ на дѣцата, които раждатъ; защото, твърдѣ чясто, най прилѣжното въспитаніе неможе да достигне цѣльта си, по причина на слабосѣтта на въспитаннїкѣтъ и за туй трѣба родителити да са укорѣватъ, отъ колкото учителѣтъ.

НѢЩО ЗА НАРОДНИТИ НИ УЧИЛИЩА.

Понеже отъ нѣкое врѣме на самъ въпросѣтъ за народнити ни училища — за тїа источници на сѣкое добро, за тїа прѣсѣдници на сѣкое благоденствїе изъ помежду народа, живо занимава както общинити тѣй и учениити ни, за това и азъ са завзѣхъ споредъ силити си да дамъ гласа си и да кажа, кои сѣ причинити които при сичкити старанїа на почтеннити ни общини, задържаватъ училищата въ назадничиво положеніе щото тѣ сѣ още, мога да кажа, далечъ да отговорятъ на народни-

ти ни нужди. Ако би нѣкой да отиди въ единъ изъ отечеството ни градъ и посѣти училището, той ще види че то е снабдено съ программа която би могълъ да види въ едно по нарѣдено външно училище, но която нѣма да згрѣши ако кажа че никакъ не отговаря на мѣстната нужда. Въ нея ще види науки, които ако по само-себѣ си да са красиви и полѣзни, но отъ които ученикътъ въ нашити мѣста нѣма даже прѣзъ цѣля си животъ никакъ да види нужда нито може ни съ една отъ тѣхъ да си помогне и улесни въ практичния и трудния животъ. И отъ тука виждаме онова жалостно равнодушіе къмъ тѣя свѣти завѣдѣнія което владѣе изъ помежду повечето отъ народа ни и което е докарало тѣя храмове да са взиратъ за мѣста които трѣба да са посѣщаватъ само отъ онѣя, които намѣрватъ за учители и попове; и отъ което е произлѣзла тая жалостна поговорка: «ще изведеж сына си; доста му е толко; нѣма да го правя даскалъ или попъ» поговорка ако и да има жалостни слѣдствия, но която до нѣгдѣ е права; права, да; защото моля ви какъ да нѣма право единъ ученикъ да остави училището рано, когато той види че при всичкити си високи науки които е училъ или ще учи, той е принуденъ да са учи изново отъ дѣда си и баща си за какъ да добива и съхранява нуждите за живота си; какъ нѣма право една дѣвица да остави млада училището, когато тя види че отъ сичкити голѣми науки които е добила въ него, не може да исчерпае никакъ улѣгчоніе въ трудния си постъ, който тя слѣдъ нѣколко годишно търканіе на училищнити столове е принудена изново да учи отъ баба си и майка си нужднити за званіето и положеніето и нѣща. Но може сега нѣкои да кажатъ, не трѣбува ли да учиме тѣя високи науки? Не, отъ това нѣщо далечъ съмъ; мнѣніето ми е да са учятъ въ сѣки градъ първоначално тѣя науки, отъ които нѣматъ твърдъ нужда, които ученикътъ нѣма никакъ да употреби въ практика, а основно тѣя които ще му бѣдѣтъ като орждіе въ цѣліятъ му животъ, отъ които като ги учи въ теорія и употреби въ практика ще види полза. Каква полза ако ученикътъ учи пространно Алгебрата и Геометріята а мѣстото му изисква да е земледѣлецъ и скотовѣдецъ, и нѣма за тѣя най нужди науки ни рѣчь; учи пространно всеобщата исторія Физиката и Анатоміята а градътъ му е търговска точка и ни дума за условіята които са изискватъ за единъ щастливъ и способенъ търговецъ; научи французски, нѣмски и турски а ще са занимава съ Лозарство, пчеларство, копринарство градинарство съ отглѣданіето на роза (трендафилтъ) и ни поменъ връхъ това? Каква полза думамъ? почти никаква; защото ученикътъ слѣдъ излѣзваніето си отъ училището почнува изново да са учи споредъ дедо и тато какъ да оре да сѣе какъ да отглѣдва лозето, пчелити черницити и роза и слѣдователно като не ще никакъ да послужи съ тѣя науки въ занятіята си, той ще ги забрави тѣй като че не е гиникакъ ни училъ и нищо друго му неостава освѣнъ годинкити които е изгубилъ напразно; нѣ на това има мисля доста примѣри и то почти въ сѣки градъ стига да попитатъ бившиятъ прѣди нѣколко години ученици които сѣ учили горнити науки да ли помнятъ нѣщо отъ тѣхъ; каква полза ако една дѣ-

вица са научи французски и нѣмски, научи да шіе на гергевъ да плете чипки кордели и незнамъ какво, а слѣдъ свършваніето на училищния курсъ! Тя изново са учи по прѣданіе какво да таче, какъ да вапсува, какъ да готви и други къщни нужди рабти, учи са изново какъ да отглѣдва дѣцата си какъ и кога да ги кѣне, успива и кѣрми и то сичко споредъ баба и мама? Никаква защото въ къщнити си грижи надали една французка и нѣмска рѣчь ще остане въ умътъ и. И тѣй двамата прости билеи прости оставатъ. Сега като видѣхме причинити за назадничевото положеніе на училищата ни какво трѣбва сега да правиме? Мисля че сѣки разбира. Нѣка почтенити ни общини обърнатъ серіозно вниманіето си върху тоя прѣдметъ защото врѣме е вече да са свѣстимъ и размыслиме свѣстно за нуждити си. Трѣбува нашити учители да постѣпятъ споредъ нуждити които изискватъ положеніето и занятіето на нашіятъ народъ и тогава мисля че скоро ще излезне досегашното равнодушіе както и жалостната поговорка и за малко врѣме ще са осѣти напрѣднуваніето имъ което трѣбува на сѣки Българинъ да дѣжи въ сърцето.

М. Мариновъ.

КОРЕСПОНДЕНЦИ НА ТУРЦИЯ.

ЛѢСКОВЕЦЪ 4 декемврія. — Нашето по имѣ голѣмо село а по дѣло ничтожно, намѣрва се въ твърде жалостно и скръбно положеніе отъ кѣмто учебнити свои заведения, които, когато се добръ устроени и снабдени съ способни и дѣятелни учители очекова се отъ тѣхъ да излезатъ достойни синове за отечеството ни и те сѣ свѣтлилата които, раздаватъ своята прозрачна свѣтлина на просвещеніето, безъ тѣхъ народа е мъртъвъ и минува живота си бѣдно и никаква добра бѣднина са пчуачува за единъ такъвъ народъ.

Споредъ буйството на умразній и редодубитвенній чорбаџилакъ уснелъ е въ растоаніе на 15 години, што е распоксалъ и разрешилъ селото ни и добродушнити наши селини на 5 махали. На сѣка махала чорбаџията споредъ безумнити свои каприци и споредъ врѣдоносното си влияние, успѣлъ е да води селенити за поса, споредъ егостическата си воля кадето му е нему угодно. На сѣка махала си съзидажъ черкова съ огромно количество хора, най долията е поглътнала до 300,000 гр жертви огромни, но не съ чиста свѣсть и христіанска добродѣтель, но да са сбѣде реченното на Г-да чорбаџиятъ. Ако попиташъ, почтенній редакторе, за учебнити имъ завѣденія, срамъ ма е нѣ ще ява състояніето имъ публично, и изпълняваніето на длѣжностити на учителити имъ въ тѣхъ, съ добра цѣль за дапо зематъ по добръ редъ а учителити да познаватъ и изпълняватъ както прилича длѣжностити си.

Като глѣдамъ, че училищата ни сѣ въ голѣмо прѣзрѣніе и оставени затымнени, немога да примѣла, когато другале изъ отечеството ни малко много нашити сѣнајодинци сѣ стараятъ дѣятелно спореди силити на матеріалнити и морални свои средства, не само за добре наредени отрочески училища за речовното възнитаніе морално и естествено, но са стараятъ тоже и за дѣвическити свои учебни завѣденія тѣй што и двата пола паралелно да са развиватъ умственити имъ сили въ добрината на науката.

За примеръ тука ще ви прѣдставя само една отъ 5 тѣхъ махали; а за другити махали нека сѣ сѣди въ заключеніе отъ това.

Махалата св. Димитрій, която са състои близо отъ 200 къщи потрошиха близо 500,000 гр. за построеніе на черковата си, а за училище не-матъ нити дукато. Учителити имъ са поддържатъ частно: на сѣко момче баща му е длѣженъ да плати за сина си 1-2 лири годишнина ама ако ще би ходило и половинъ денъ на училището. Учителити иматъ голѣма немарливостъ въ изпълняваніето на длѣжностити си, защото нѣма кой да ги приглѣдва

и види какво учатъ и стоятъ ли поне сѣки денъ въ училището или не; главніятъ названъ по имѣ учителъ Г. Миланъ има за себе си тѣзи програма. Той е козаръ, градинаръ, искусенъ риболовецъ. Расподелилъ си е времето на живота тѣй: есенно врѣме по лозята, кунае ги бере ги, заравя ги и пр. а работницити му са неговити ученици, като по екячки, като имъ плаща по 20 парри; шомъ доде октомврій 26 почнува да кулува земи за сѣме, пакъ неговити ученици го заравятъ и вовремя за копаніе прекопаватъ съ извѣстната плата. Летно време мрѣжата на рѣка, хайде на рѣката която е далечъ на 1/2 часъ растоаніе отъ селото ни. Училищити му биятъ водата за да плашатъ рибата да бѣга въ мрѣжата расперена и държена отъ този дѣятеленъ учителъ. Ако присѣтнемъ врѣмето на неговото учителствуваніе ще намѣремъ навѣрно три мѣсеци. Стана три години, какъ учителствува, никога нецитъ не е правилъ. А прѣдметити на наукити му замалчавамъ не са за говорене Но ще кажатъ, почтенити читатели, че какъ махаленити държатъ такавъ учителъ, ето отговоръ твърде лесенъ: когато играе башъ пармакъ, на кума и полъ кума, тогава тѣй слѣдува работата. Чорбаџията въ тѣзи махала е неговъ кумъ, а попъ му е подкумъ. Кимъ араръ, кимъ тараръ, а тѣзи господиновци убѣждатъ прстодушнити наши махалени съ това: віе не го глѣдайте въ училището, но въ черковата вѣжте, какъ сладко пѣе здържа добръ черковенъ редъ. А пакъ нашити хора повечето живѣятъ въ странство, занимаватъ са съ градинарство, врѣшатъ са въ отечеството си и стоятъ най много до три несеци. А пакъ за поведаніето и характера на свещеннити ни не питай: въ махалата си имаи два попа, една подъ прякоръ: лудий попъ, а другия е горѣливий. Първиятъ отъ кафенето никога не излѣзва, като са занимава цѣль денъ съ игри на карти, табли и дама и е искусенъ уюнджія, колкото прѣдобиѣ си ги ислива. Далечъ е отъ да разумѣе, какво ще кажи, черкова, священникъ или училище, проваждамъ го да прочите отъ мат. Глава 5 ст. 13 и посланіето на Ап. Павла камто Тимотея глава 3 ст. 1-11 да види какво говори единътъ и другийтъ за свещеннити, какви трѣба да бадатъ и каква моралностъ отъ тѣхъ са изискува да иматъ. Можи ли съ сѣщити уста да благослава и да поаржа на хората женити и съ сѣщити тѣзи свещеннически уста да кѣмпе. Тежко и горко на този народъ; които има за водители таквизи бѣзъ характеръ хора. Таквизи подобни като наші: свещенникъ сѣ станали образъ на скандализма и на народната наша деморализация. Този нашъ подъ качество лудий ни попъ, май много обича Ноевата евза, която е коренъ на сѣкакавъ развратъ и лошевини. Не е погрѣшка дѣто свещенници ти ни са прости въ науката, потрѣба колко да е да иматъ добра моралностъ. Азъ самъ виждамъ много прости попове, но иматъ добра набожностъ христіанска добродѣтель. А пакъ другия ни попъ той съ фенеръ ноше ходи да прави партіи за чорбаџилкътъ толкова не е ревностенъ за черковити и нему принадлежашти за извариваніе работи, отъ колкото селски дави да расправа и чорбаџіе да поставя. На место свещеннити ни да волятъ и подканятъ народа ни кѣмто образуваніето и просвещеніето тѣго еще заблуждаватъ съ неуморимити си раздори и интриги, които непрестанно сѣятъ измежду народа ни.

Бѣдете уверени Г-не Редакторе че сичко дѣтo-ви казахъ до тука е цѣла истина и го написахъ споредъ длѣжностъ челоувѣческа съ цѣль за поправление на нашити махалени.

Единъ градинаръ отъ махалата св. Димитаръ.

СЛИВЕНЪ 7 Декемврія. Нощесъ когато времето бѣше вѣтровито частъ около седемъ избухна въ чаршіятъ ни пожаръ. Мѣстото отъ гдѣто поч-но огнѣтъ бѣше въ такова положеніе, што въ-тартъ захвана страшно да свързва съ пламкъ догнѣтъ единъ отъ други, пожартъ бѣше най опасенъ за да преобърни на пещель всичкити догени, ханища и стоки въ тѣхъ: тѣй што съ първо всѣки повѣрва че грозното опрoпастяваніе на всички базали, художници и др. бѣше вече неизбѣжно нѣщо. Но слава богу и благодареніе на Ц. правителство дето е надарило нашій градъ съ едно добро безцѣпно; честити наистина сми че имаи единъ отъ най мудритъ, най благоразумнитъ и най съчувствителнити царски управители който е

Негово Превъс. Девидъ Бей, главниятъ ни управителъ, на когото безбройните добрини отъ часътъ на дохожданието му въ градини до днесъ сж направили всичкити управляеми да глѣдѣтъ на важно то ва лице като на единъ безцѣпенъ подарокъ отъ страна на Ими. Правителство. Сжщо и въ случаетъ ношесъ съ изведнѣжното си претигване на пожарътъ премждрото му управление и въ тозъ случай бѣше также достойно за голѣмъ похвалѣ, тъй щото изправенъ мжжественно въ опасността всрѣдъ самити удари на пламачити, съчувствителнити му гласове и особното му искусство и въ тозъ видъ управление недопусна на жестокиятъ огънъ да върлува повече отъ 1 1/2 часъ време; пожарътъ престана съ изгарянето на три само догене. Не са намери никой дѣто да не благодарн сърдечно и за тѣзи голѣма заслуга отъ Негово. Превосходителство.

Благодаря му и азъ Г-нъ Редакторе, и описаната ми благодарностъ ви моля да вмените въ почтеннй вашъ листъ.

ЧИРПАНЪ 2-ий Декемврия. По некога сжль срѣщалъ по българскити наши вѣстници да са говори за единъ погъ отъ село Миришлери, чирпанско, който при друго представляваше са и като главенъ противникъ за увождането и распространението на науката въ това селце, нъ за когото нѣкои отъ вѣстникарити, струвами са, изевяваха желаніе, и питаяха надѣжда, че ще можн нѣкакъ блжскапъ отъ врѣмето и обстоятелствата да са поправи отъ досегашното си несъобразно съ назначението му поведение. — падн ми са случайно да мина и азъ преди нѣколко дни презъ рѣченото селце, и въ пренощуваніето ми тука поразбрахъ нѣщо отъ вървѣжтъ на работити, колкото по учебна часть въ това место. — Колкото за св. му ще ви докажа на върно излишно е да са губи врѣме и да са полага надѣжда за поправленіето му. Той си е все сжщиятъ както са и объртаваше попрѣди по вѣстничити, или по право да кажа даже Горшій бистъ. Той е нравственно бездущенъ? А колкото за селянити, съ радостъ ви извѣствамъ, че тѣ най послѣ като излѣзли отъ търпѣніе да глѣдѣтъ училището си отъ двѣ години и повече насамъ затворено и съвсемъ опропащено чрезъ адскити интриги на тогози изедника, противъ всичкити негови напруганія за устройство на учебното нмъ заведеніе, и улеснявани отъ обясніето на другиятъ, младиятъ попъ Тодора, сполучили преди малко дни да зговорятъ за учителъ на селото Г-на Костадина Колювъ момъкъ отъ сжщото село, младъ и дѣвателенъ, и всякътъ способенъ, за да заслужи въ днешното врѣме на собственното си отечество. Въ малко дни въ изоставеното това и безъ ограда останало зданіе? събрали са на 60—70 дѣца, и съ голѣмо усърдіе слѣдуватъ да слушатъ прѣподаваемити отъ учителя си, а надѣжда е че ще са удвоятъ още за малко врѣме. Нѣкой си отъ тѣхъ при неманіе учителъ отъ двѣ години на самъ, плодъ на развратенжтъ оная душѣ, били пржспати по други мѣста за да са учатъ, нъ при първо извѣстіе за зговарянето на рѣчениятъ учителъ, прибрали са пакъ въ селото си. Още по радостно е дѣто освѣнъ горѣзаблѣженнити момчета, събрали са, въ твърдъ малко дни, при учителя, и около двадесетъ дѣвойчета; нъ жалното е че при нѣманіе удобно мѣсто не ще можатъ горкити да слѣдятъ прѣдпріятіето си. Сега са събирали въ една малка одачкѣ, на която входътъ ѝ е прѣзъ самото училище (широко три аршина и дълго петъ аршина), и цѣль денъ стояли црави на крака, като не било възможно да сѣднѣтъ. За това селянити улеснявани както казахми, отъ младія попъ търсяха нѣкоя къща, за тѣзи си миникки, за да ги улѣснятъ дѣ слѣдватъ поне колкото за тая година, а че за напредъ, като Богъ помогне, ще имъ са направи особна къща. Младиятъ попъ са връкалъ още че ще даромъ да прѣдава на дѣвичетата, въ случай, ако тѣ послѣднити са раздѣлятъ на друго мѣсто, и стане невъзможно за учителя да прѣдава на двѣ мѣста въ едно и сжщито врѣме. . . . Честь и хвала на младія попъ Теодора! . . . При сичкото спасително убѣденіе на младія попъ въ полза за благосъстояніето на селото, не смѣлъ както са увѣрихъ, да даде открито гласътъ си за распространението на науката, като са болѣ отъ чия си, попъ Петка, който, усъвършенствуванъ сжщо въ мюзевирството, ще му махне нѣкой търбуха на главата. Ами какво работи

попъ Петко въ това врѣме? Ето го! . . . Противъ това свято и най драгоцѣнно прѣдпріятіе на тѣя простодушни селяни, вържжилъ са е джртіятъ онзи сатана, и са сили съ всякаква адска интрига да унищожи плановити имъ. Той пржскалъ съкакви хули по между селянити върху учителя че не билъ достоенъ и прочее и като не можилъ да успѣе съ това въ нищо и видѣлъ че противъ нѣговото мѣрканіе събрали са въ малко дни толкова момчета, а че и дѣвойчета, прибѣгналъ при други по безсрамни и по безсѣвѣстни срѣдства — раздалъ слухъ относително за обясніето на учителя къмъ дѣвичетата, прѣдставляющецъ го на най неприятели краски; и други много безбройни, и съ това принудилъ нѣкои слабоумни да си отгѣлятъ дѣвичетата отъ училището, нъ бащити на другити дѣвойчета капяли са да го поблжскатъ за таквизито исгови поученія? . . . Този черенъ к евѣтникъ, министъръ на Тѣжното Царство, ималъ въ сѣдѣствіето си двама помощници — органи, съвѣмъ скотски първобитни сжщества. Единъ отъ тѣя, Е. . . . т тулумарж въ едно събрание, въ което ставало дума за какъ да са намѣри къща за дѣвойчетата рѣкълъ: тѣ (които са трудятъ да нарѣдятъ училището си) не правятъ друго освѣнъ да отворятъ ранж неисцѣлимъ въ селото ни! . . . чудна работа! Сичкити народи на земното кълбо стремятъ са съ исполнителски крачки, кои по малко кои по много, къмъ развитіето на умственити си сили посредствомъ науката, отъ която очакватъ улучшеніе и цѣръ въ сѣко отношение на нравственното си и физическо бытіе; а въ Миришлери, това почти незаблѣжително ягълче на свѣта, пржскатъ са и ден, че отъ науката, това благодѣтелнѣше явление на чловѣческій родъ, не изляза друго, освѣнъ ранж неисцѣлима за населението! . . . И на тая идея источникътъ е мухлясалата оная извѣтрѣла картина. Да ли не ще са появи и помежду нашятъ народъ нѣкой Пророкъ Данилъ, който да открие зложжѣ на тѣя живиници въ народното ни тѣло, на които народа до днѣсъ слѣпо отдава толкова си уваженіе и честь, която никакъ не имъ за стои: защото подобно на червенъ подаяжтъ зародното ни възраждение въ силніятъ му корень. Нъ ето Богъ е пратилъ вече избраника свего, втораго Данила, « независимата и свободна мисль у всякаго Българина. » Нѣка съки Българинъ издигне гласътъ си въ полза за свободно дѣйствіе, по най широкъ кръгъ на своята обработанж свободна съвѣсть, и разлителити на народното ни тѣло ще са прѣдставятъ да въспримагъ по дѣломъ подобно на еврейската оная мржна сждница възъ отъ градътъ!! Отъ страна на простодушнити оная сетени заставамъ и моля благоразумнити граждани Чирпанци, на които въ казжтъ са намира това селце и е едно отъ най главнити, да обърнатъ поглѣда си къмъ това мѣсто, и съ по серіозно ви маіе да разглѣдатъ по отблизо вървѣжтъ на работити въ него, и да даджтъ рѣка помощъ на тѣя бѣдни хорица, та дано този ненасищанъ глатникъ не успѣе никакъ въ полза на своето мржно и ужастно властолюбіе, и сѣдѣствіето на своити слѣпи орѣдїи и подли мекерета, да имъ разстрои благодѣтелнѣшити старанія, и унищожи и прѣмахне съка надѣжда за сполука въ това прѣхубаво, нъ измжчено до немай-кадѣ, отъ тогози изедника селце. Единъ пжтникъ.

ПОЛИТИЧЕСКИ НОВИНИ.

Споредъ вѣстничити отъ тѣзи недѣля войната между Прусцити и Френцити ще слѣдува още много врѣме, защото тѣзи послѣднити сж влѣзли вече рѣшително въ пжтя на жертвити. Пруссія была расбаена за дѣто ненаправила миръ по съ врѣмя.

— Дописки отъ Петербургъ казватъ че въ този градъ сичко мирнело на бой. Прѣдпріемачити на желѣзнити пжтища приели заповѣдъ да приготвятъ нѣколко линїи презъ апрїлїя. Англїйската колонія е въ най голѣмо изумленіе. Очѣзи които не върватъ, казватъ тѣзи дописки за една бжркотія въ истокъ ще измѣнятъ мнѣніе ако иджтъ въ Петербургъ. Сичко са върши на бжрзо въ военскити администрациї. По кафенетата изъ Руссія не са чувало освѣ-

нѣ тѣзи думи: ще са отмжстимъ на Турцити и на Англїйцити.

— на 20 того френската войска изтѣла отъ Белфоръ, разбила и Прусцити развалила имъ много топове.

— Конференціята въ Лондра за рускіята въпросъ ще са събере на 3 януарїя.

— Казватъ че Руссія поржчала въ Америка 1000 мїтральози.

— Близко до хавръ 7000 Прусци нападнали на 5000 души Френци, нъ тѣ сж отблжснали съ голѣма загуба.

— Движеніето на Прусцити камъ Парижъ ставало повече и повече силно.

— На 25 того 20 хиляди Прусци прстигнали въ Орлеанъ дѣто направили голѣми опустошенія.

— Телеграфирватъ отъ Балъ че умразата противъ Прусцити растяла между азасченити и че едно голѣмо обезсърченіе владѣло германскити войски.

— На 28 того Маршалъ Прпмъ са нападнали въ Мадридъ отъ 7 непознати лица и са наранилъ въ ржцетѣ. За изликуване единъ пржстъ му са одрѣзали.

— Извѣстіята отъ Парижъ казватъ че тѣзи столица била въ добро състояніе, че военнити дѣйствїя сж сирѣли по причина на голѣмъ студъ.

— Пруски депешї отъ 25 того казватъ че Френцити нападнали Прусцити, нъ че тѣ сж отблжснали като имъ зели 1000 роби.

— Таимъ съ отъ вчера казва че В. Порта глѣда поведението на князъ карла за незаконно и че не ще прїеме никакво разискване въ конференціята за княжествата.

— Истїятъ вѣстникъ казва че генералъ Трошю щѣлъ да са отгѣли въ калето Монть-Валерїентъ ако са прѣладе Парижъ.

— Депешї отъ Марсілія казватъ че на сѣвни и на сѣверо-засадъ на Франция загубити на Прусцити были голѣми и че въ Шалонъ само имало 18,000 души успѣли.

— Въ Бордо станалъ единъ приглѣдъ на 20 хиляди души отъ народната гвардія. Г. Крешо казалъ: Републиката само ще избави Франция.

— Влшкото министерство си дало оставката по слѣдствіе на единъ укоръ отъ камарата.

— Една голѣма часть ота Римъ и околностити му сж поврѣдили по причина на едно наводненіе на Тибръ. Загубити били огромни.

— Прусцити нападнали Ножепъ, Розенъ и равнището Авронъ; тѣ сж опитали да ги бомбардиритъ, нъ сж отблжснали отъ Французити съ огромни загуби.

— Въ конференціята, Австрія щѣла да иска нови мѣрки за да са усигори здравостта на мореплаваніето въ Долнїй-Дунавъ.

— Италїйскїятъ царъ отишълъ на 30-їй декем (п. к.) въ Римъ съ трима министри.

— Рѣдовното положеніе на Парижъ было изрядно

— Примъ си далъ оставката и искалъ да влѣзе въ частнїй животъ. — нужно било да са одрѣже още единъ прѣстъ отъ ржката на Марешала Прима.

— Пруссіи щѣла да испрати на Люксембургското правителство една нота, която доказвала че тя не ще бжде удовлетворена отъ едно просто отричанїя на обвиненїята.

СЪКАКВИ НЕЩА И НОВИНИ.

— Нїй давами на чело на вѣстника си едно точно скратеніе отъ полвината на устава за управленіето на Българската Ексархїя, скратеніето на другата половина на рѣчениятъ уставъ ще помѣстимъ въ слѣдующїятъ си брой, и тогасъ ще правимъ приличнити си оцѣненїя върху него. Съ този начинъ нїй мислимъ че нашити читатели ще можтъ да ни разбератъ по добрѣ.

— На трѣгваніето си отъ Багдатъ, персїйскїятъ царъ далъ на Митхалъ паша знаковити отъ ординжтъ на Аслана и на Слжнцето. Тѣзи знакове са оцѣняватъ на 10 хиляди лири.

— Миналата неделя едно събрание стана въ грцкката патриаршія на което цѣльта била да спомогне патриаршеската Басса която не была въ добро състояніе. Една сума отъ 1500 лири са подписала.